

Jämlik arbetsterapi

OAVSETT VEM DU ÄR OCH VAR DU ÄR

SVERIGES
ARBETSTERAPEUTER

Inledning

I allmänhet är hälsan i Sverige god, men skillnaderna i hälsa mellan olika grupper ökar. Jämlikhet är en lagstadgad rättighet inom svensk hälso- och sjukvård, en mänsklig rättighet som är särskilt betydande för många marginaliserade grupper i samhället. Trots detta får inte alla människor i Sverige i dag del av jämlika vård-, omsorgs- och välfärdsinsatser. Klyftorna verkar snarare öka.

Jämlikhet innebär inte att alla människor ska ha lika. Jämlikhet är att alla ska få insatser och bemötande som anpassas utifrån varje persons förutsättningar och behov.

Arbetsterapeuter – en normkritisk profession

Arbetsterapi syftar till att en person, utifrån sina egna resurser och erfarenheter, ska kunna bli så självständig som möjligt i de vardagsaktiviteter som hen behöver och vill göra. Insatserna riktar sig oftast både mot personen och den omgivande miljön.

Målet är att personen utifrån egna erfarenheter och livsvillkor ska uppleva en god hälsa samt delaktighet i sitt dagliga liv och i samhället. Arbetsterapi får med andra ord vardagen att fungera!

Arbetsterapeutiska insatser genomförs utifrån en grundsyn att varje person har en unik sammansättning av kulturella, sociala, psykologiska, biologiska, sexuella, ekonomiska, politiska och andliga förutsättningar och erfarenheter som påverkar personens vardagsaktiviteter – och känslan av att vara delaktig i samhället.

Även samhällets normer och maktstrukturer påverkar personens aktiviteter och känslan av delaktighet. Eftersom arbetsterapeuten är

personcentrerad i sin yrkesutövning måste hen också förhålla sig kritisk till de normer och maktstrukturer som finns i samhället eftersom de i sin tur påverkar personens aktivitet och känsla av delaktighet.

Men vi behöver mer kunskap om hur normer och maktstrukturer påverkar oss. Vi behöver också mer forskning om jämlikhet, mångfald och diskriminering i den arbetsterapeutiska verksamheten för att kunna vidareutveckla en kunskapsbaserad jämlik arbetsterapi.

Jämlik arbetsterapi handlar också om jämlik tillgång

Tillgången till arbetsterapeuter och arbetsterapeutiska insatser är inte jämlik i Sverige. Det varierar över landet, mellan tätort och glesbygd samt mellan olika grupper i samhället.

Tillgången till arbetsterapi påverkas av beslutsfattarnas kunskaper – eller bristande kunskaper – om nyttan med arbetsterapi – såväl på nationell, regional som lokal nivå. Det kan innebära att arbetsterapeutisk kompetens väljs bort eller inte efterfrågas där den gör störst nytta. Till exempel så har inte alla hjärnskadeteam, vid sjukhusen, tillgång till arbetsterapeutisk kompetens.

Olika lokala och regionala mål och beslut som omsätts i föreskrifter, policydokument och riktlinjer, påverkar också. Ett exempel på ojämlikhet är hjälpmedelsförskrivning, där det finns stora skillnader beroende på var i landet personen befinner sig.

Oavsett vem du är och var du är anser vi att du ska få tillgång till jämlika arbetsterapeutiska insatser när du behöver.

SVERIGES ARBETSTERAPEUTER ANSER

- att det ska synliggöras i samhället hur människors olika förutsättningar, erfarenheter och livsvillkor påverkar vardagsaktiviteter, och att medvetenheten om detta ska öka.
- att alla människor som har eller riskerar att få nedsättningar gällande aktivitet och delaktighet ska erbjudas arbetsterapi, oavsett vilka de är och var de bor.

SVERIGES ARBETSTERAPEUTER ARBETAR INTERNT FÖR

- att all form av diskriminering inom arbetsterapeutisk verksamhet ska motverkas.